

„EDINOST“
 Izdaja se trikrat na teden v šestih iz-
 danjih ob sorkih, četrtkih
 in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
 haja ob 6. uri zjutraj, večerni pa ob 7.
 uri večer. — Obojno izdanje stane:
 za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
 za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
 Naročnine se plačujejo naprej za narode
 brez priložne naročnine se uprava ne
 ozira.

Pesamične številke se dobivajo v pro-
 dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.,
 izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računo po tarifu v petiti; za
 naslove z debelimi črkami se plačuje
 prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
 Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
 mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
 ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
 biti frankovano, ker nefrankovana se ne
 sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase spre-
 jemajo upravništvo ulica Molina pic-
 colo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglase
 je plačevati loco Trst. Odprte reklama-
 cije se proste poštnine.

„V edinosti je moč“.

Častitim našim gg. naročnikom!

Te dni smo pričeli razpošiljati poštne nakaznice, iz katerih je razvidno, koliko dolguje vsak na zastani naročniki do 31. marca t. l. Glede na to, da imamo ravno letos izvanredno ogromne troške, prosimo čestite gg. naročnike, da blagovole doposlati zastano naročnino; in ozirom na to, da se naročnina vnaprej plačuje, tudi po mogočnosti predplačilo za drugo četrtletje. Kdor nam do konca tekočega meseca ne doloži zastane naročnino, temu bomo primorani ustaviti list.

Upravništvo „Edinosti“

Komu na škodo?

Pred Kristosovim rojstvom, torej v oni dobi, ko ljudje še niso bili tako „razsvitljeni“ kakor so dandanes, je napisal nekdo znamenite besede: Quos deus perdere vult, dementat prius! Po naše bi se reklo: Kogar hočejo bogovi uničiti, tega udarijo slepoto!

Pesnik in pisatelj starega veka sicer ni vedel najbrže, da se bodo pri nas na Primorskem v XIX. veku po Kristosovem rojstvu bili srditi narodni in politični boji; niti tega si ni mogel misliti, da se bodo v teh bojih, ki bi se prav za prav morali biti „z uma svetlim mečem“, in v tem XIX. veku, ki se toli bahato nazivlje „prosvetljenim“ in vekom „človekoljubja“ — niti tega, pravimo, si ni mogel misliti mislec iz starega veka, da se bodo po tolikih stoletjih dogajala še — kruta nasilja. Ali to jedno je gotovo: besede misleca iz stare dobe so kakor nalašč prikrojene za naše primorske Italijane. Zamerili so se menda bogovom in v kazni so jih le-ti udavili slepoto. Ne slepoto na očesu, ampak slepoto na umu. Ako maha slepec okolo sebe, ne more vedeti, kam nalahta njegova gorjača. Tudi naši primorski Italijani so oslepele, zmanjkalo jim je razsodnosti; zbesneli so v svojem fanatizmu. V svojem besnenju nimajo zavedne razsodnosti; v stanju dilirja in razburje-

nosti mahajo okolo sebe, ne da bi mogli niti za trenotek misliti o tem, komu na škodo bodo slednjič njihovi udarci!!

Že nedavno temu, pred volitvami, smo dokazovali trezno, kakor nam je narekoval naš računajoči razum, kako nevarno igro igrajo naši Italijani se svojim srditim bojem zoper avstrijsko Slovanstvo. Dokazali smo, da Italijani ne morejo navesti nijednega veljavnega razloga, ki bi le kolikaj opravičil ta njih srditi boj proti nam. Dokazali jim nismo le tega, da je njih boj proti nam upravičen, ako ga sodimo se stališča pravice in morale, ampak tudi se stališča njih lastne politične in narodne koristi smo jim predložili, da ta boj mora postati poguben za njih same prej ali slej. Ta dokaz ni težak, le jeden pogled sam na številno razmerje Italijanov in Slovanov v Avstriji bi jih moral poučiti, da na posledicah boja, ki so ga izzvali toli objestno in brez vse potrebe, bodo trpeli škodo le oni sami. Njih so menda prenamili hipni vspehi; domišljajo si, da oni značijo desetak ali celo stotak v avstrijskih računih. To jim je zlezlo v glavo. Ne mislijo pa, da oni predstavljajo le ničle v teh računih; a sleherni bošopetnik, pohajajoči ljudsko šolo, ve, kaj pomenja tudi cela vrsta ničel, ako ne stoji pred njimi — enojka. To niso ni tisočaki, ni stotaki, ni desetaki, ampak ničle so, gole ničle, brez veljave. Naši Italijani pa ne mislijo na to, da se danes ali jutri mora zgubiti enojka izpred njihovih ničel . . . in potem? Razsodnemu čitatelju ne treba praviti, kaj si mislimo pri tem, ko govorimo o „enojki“, ki stoji pred italijanskimi ničlami v avstrijskih računih; mi pa vemo, da je veljava, ki jo ta enojka daje italijanskim ničlam, le velika pogreška v računih naše države. Ti računi pa morajo priti enkrat na čisto, ker tako zahtevajo avstrijski narodi! In zato mora zginiti pogreška iz naših računov! Ali hote Italijani, da govorimo še jasneje in da jim povemo, kdo in kaj je tista enojka, okolo katerega se ovijajo oni liki bršljan okolo močnejega debla? Ta enojka, to deblo je naravnost neumljiva

dobrohotnost, vstrpljivost in potrpežljivost, s katero merodajni krogi avstrijski obsipajo italijanski živeli. To daje veljavo Italijanom v Avstriji, ob tej palici delajo sedaj divje skoke preko glav svojih sodeželanov slovan, narodnosti. Tej opori so se privadili tako, da bi je ne mogli pogrešati niti za trenotek, ker se nikdar niso učili: stati na lastnih nogah.

Ali kakor že rečeno: ta opora se jim odmakne danes ali jutri prav gotovo, ker tako hote slovanški narodi, sestavljajoči večino prebivalstva te države. Ali da bi nas kdo ne razumel krivo! Mi ne mislimo na to, in ne zahtevamo, da bi se Italijanom kratila njih narodna in politična prava. Ne, i njim bodi vse, česar trebajo v varstvo svoje narodne individualnosti! Ali tega ne moremo dopustiti in proti temu se mora solidarno boriti vse slovanstvo: da bi mal odlomek, sestoji iz par stotisoč duš, izžival in stiskal ob steno sinove plemena, obsežajočega več milijonov in sestavljajočega večino prebivalstva v državi. To je nezmisljivo, to je anomalija, to je drznost in krivica. Proti tej drznosti in krivici se moramo zlošno boriti vso odločnostjo, dokler ne bode odpravljen ta nezmisljiv. O končnem izidu tega boja ne more dvomiti razsoden človek: večina mora zmagati nad manjšino, nenaravni odnosi se morajo umakniti naravnim. Slovanstvo mora priti do one veljave, katera mu gre po številu in — po zaslugah za državo! In potem? Italijani ne mislijo na ta „potem“. Oni živijo le od danes do jutri, za hip, oprti ob palico, ob enojko. Kaj bode potem, ko se odmakne palica in bode primorski Italijani morali stati na lastnih nogah, kakor smo mi navajeni stati od nekdaj — na lastnih nogah in pred onimi, katere so leta in leta, brez potrebe, in na brezsrčen način pritiskali na steno? Kaj bode potem? O tem naj bi malo premišljali naši Italijani in morda bi se jim zvedrilo pred očmi, da njih sedanja brezobzirna in brezsrčna borba zoper avstrijsko slovanstvo se mora završiti le na škodo italijanskemu življu.

Do tu smo imeli pred očmi le politični in

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Nekega dne je gospodičina Planusova pleté sedela pri kaminu ter čakala svojega brata.

Pol ure je bila miza že pogrnjena in stara devica se je valed te nenavadne zamude že pričela vznemirjati, kar je Žiga s prepadenim obrazom stopil v sobo. Čisto proti svoji navadi ni rekel niti besedice.

Stoprav, ko je vrata skrbno zaprl, je dejal tiho, med tem ko ga je sestra nemirno in radovedno gledala:

„Nekaj novega. Sedaj poznam žensčino, ki nas res hoče ugonobiti.“

Ozrši se po nemem pohišju male obednice, je izrekel še bolj tiho tako čudno, tako nepričakovano ime, da je je moral dvakrat ponoviti gospodičini Planusovi.

„Je-li mogoče?!“

„Kakor sem rekel!“

In kljub svoji tugi je napravil skoro zmagovalen obraz.

Stara devica kar ni mogla verjeti. Tako o-

likana, uljudna dama, ki jo je vsprejela tako pri-
 srčno! Kdo bi si bil to mislil?

„Imam dokazov“... je rekel Žiga Planus.

In sedaj je pripovedoval, kako je oče Achille nekega večera ob najstarih Georgesa in Sidonijo dobil baš tisti hip, ko sta ustopila v majhen hotel garni v predmestju Montmartre. Mož ni bil lažnjivec — dolgo so ga že poznali ljudje. Razven tega ju je videl tudi nekdo drugi skupaj. V tvornici se je le o tem govorilo. Samo Risler ničesar ni slutil.

„A vaša dolžnost je, da mu to poveste“, pravi gospodičina Planusova.

Blagajnik je napravil resen obraz:

„To je kočljiva stvar... Kdo ve, če mi bode verjel? Marsikak slepec je tako slep — — Potem pa, ako se postavim med svoja dva principala, sem v nevarnosti, da izgubim službo... O, ženske! ženske! In kako srečen bi bil lahko ta Risler. Ko sem ga z njegovim bratom od doma pozval sem v Pariz, niti beliča ni imel, dandanes pa stoji na čelu jedni prvih hiš v Parizu. Človek bi bil mislil, da bode miren in pameten... O, seveda — gospod se je moral oženiti, kakor da je neobhodno potrebno, da se človek oženi... Vrh tega pa je vzel še Parižanko, jedno izmed tistih malih, slabo počesanih deklin, ki so poguba poštene hiše, do-
 gim bi bil lahko dobil pridno, delavno dekle, ro-

jakinja, ki je do malega njegove starosti in izte-
 sana iz trdnega lesa!“

Gospodičina Planusova, moja sestra, na koje trdni život je gospod Planus, moj brat, meril z zadnjimi besedami, je imela sedaj krasno priliko, uporabiti tisti „O, ti možki!... možki!“ a je molčala. To je bilo kočljivo vprašanje; morda, ko bi bil Risler o pravem času hotel, bi bil on v istini jedini — —

Stari Žiga pa je nadaljeval:

„In kaka je z nami? Tri mesece visi že prva pariška tvornica za tapete na predpasnikovem traku te rojene reve. Samo videti je treba, kako denar leti ven skozi okno. Ves dan moram imeti pregrajo odprto samo za tirjatve gospoda Georgesa. Obača se vedno name, ker bi pri njegovem bankirju preveč vzbujalo pozornost, dočim v blagajnici denar dohaja in odhaja... A gorje, kadar pride bilanca! Letni zaključek pokaže lepe dolgove... Najbolj čudno pa je to, da Risler starši noče nič slišati o tem. Večkrat sem ga že svaril: „Pazi, gospod Georges počenja neumnosti radi te ženske“ — — Vselej odhaja mahaje z ramami, ali pa mi odgovarja, da mu to ni nič mari, ker je Fromont mlajši gospodar... Človek bi res mislil — — mislil“ — —

(Pride še.)

narodni moment. To isto velja tudi ozirom na gospodarske koristi. Neverjetno ali resnično: sedaj, ko so nas pomočjo mogočnega aparata pogazili in nam nadelj vnebovpijočo krivico, sedaj nas bote proganjati še na gospodarskem polju. Zbesneli so, bogovi so jih udarili slepoto. Ne moremo torej pričakovati od njih, da bi mislili na pregovor „noblesse oblige“, da zmagovalec mora biti plemenit ter da plemenitost nalaga obveznosti. Plemenitosti ne pričakujemo od njih; ljudje v takem dušnem razpoloženju, v kakršnem se nahajajo oni, ne morejo imeti zmisla za tako čustvovanje.

Na njih bi bilo, da po bitki spregovore pomirljivo besedo. Mesto besede ljubezni, prihaja iz njih ust klic, deviza: borba na gospodarskem polju! Perice, prodajalke kruha, cvetličarice morajo občutiti jezo laške gospode. Maščevanje po bitki — to so staro- in srednjeveški odnosi. Oni, ki je neusmiljen do premaganega, se dotika se svojim rokavom — barbarstva.

Se svojo borbo, ki so jo zasnovali zoper naše ljudi v Trstu in v okolici koperski, so se Italijani osramotili bolj, nego z vsemi sleparstvi na voliču.

Toda i tu velja pregovor: kogar hočejo bogovi uničiti, tega udarijo slepoto. Tudi v tej gospodarski borbi bode konečna škoda le na njih strani. Oni sejejo veter, želi bodo vihar. Babam z dolgimi lasmi in kratko pametjo, ki so te dni na trgu „Ponte rosso“ in „Legna“ zasramovale naše slovenske gospodinje in služkinje, morejo pripovedovati Italijani, da Trst lahko in dobro živi brez „ščavov“. Drugi pametni ljudje pa vedo, da ga ni mesta na svetu, ki bi moglo živeti brez okolice, brez teritorija; najmanj pa trgovsko mesto, kakoršno je Trst. Mesto potrebuje teritorija, da mu dovaža živeža in da z dobljenim denarjem oživlja trgovine in promet. Brez dotakanja iz okolice in odtakanja v okolico mora nastati stagnacija, mrtvilo. Brez prometa z notranjimi deželami bi rasla trava na velikem trgu tržaškem. To smo videli pred tremi ali štirimi leti. Bila je kruta zima. Le kakih 6 ali 8 dni je bil zaustavljen promet in jadikovale so ženske po trgih in trgovci v svojih prodajalnicah. Mesto po tri ali 4 nč. kilo smo morali plačevati krompir po 10 in 12. Takrat so občutili Tržačani v vseh kosteh, da ni res, da oni rede teritorij daleč na okrog, ampak, da tudi oni potrebujejo tega teritorija kakor riba vode. In ker je ves ta teritorij slovenski daleč na okrog, trdimo lahko, da Trst se ne more gibati brez „ščavov“.

Kako pa pride še le, ako bodo avstrijski Slovani jeli misliti na gospodarski odpor v velikem stilu! Ako trdke med Slovani pretržejo zveze z onimi, ki besne nad nami v svoji zaslepljenosti? Kaj potem, ako bi slovanski poslanci v državnem zboru proglasili devizo: bojkot Trsta! Ako bi rekli: Trstu ni noviča več? Kake bodočnosti se more nadejati Trst brez izdatne pomoči od strani države? Kam bodo istrski srditeži prodajali svoja vina, ako jim obrnejo hrbet slovenski odjemniki po ostalem Primorskem in Kranjskem? Gospoda naj le pomislijo, da je na milijone Slovanov v Avstriji in da moč teh milijonov raste od dne do dne! Odslej bodo imeli Slovani veliko moč v državnem zboru, a ravno od dobrohotnosti državnega zbora je odvisna vsa bodočnost Trsta. Kmet bode imel vedno doma svoj krompir in svojo koruzo, ali milijonar ne more jesti svojih zlatov in masa v Trstu ne more živeti brez trgovine z notranjimi deželami. To naj pomislijo Italijani in to naj pomislijo tržaški trgovci! Trgovci so močan steber stranke sovražnja zoper Slovane, a račun tega sovražstva utegnejo poplačati oni. Italijani mislijo na nizko maščevanje nad pericami in služkinjami, ali posledice utegnejo nastati usodopolne za njih same. Ne tajimo: med nami bodo trpeli posamičniki, ali ta škoda bode uprav malenkostna, v primeri z ono, ki jo bodo trpeli Italijani, ako pride do resnega gospodarskega boja. Oni bodo jemali našim pericam noviče in morda kak goldinar, njihova škoda pa se bode štela po stotakah in tisočakah.

Mi ne želimo tega boja, ker vemo, da potrebujemo jeden drugega. Ali, ako ne bode drugače, se bode moralo organizovati vse avstrijsko slovanstvo za ta boj. In potem bode videli še le ta objestna gospoda, kako se se igrali z ognjem. Oni bodo zbadali nas z iglami, mi pa bomo vihteli nad njimi oster meč gospodarske zavisanosti Trsta od notranjih dežel.

Da niso bogovi udarili slepoto našo tržaško gospodo, ne bi ista tako strastno podirala podlage svoji lastni gospodarski eksistenci. Že to je gnusno samo na sebi in v kričečem nasprotstvu s pojmom svobode državljanov v ustavni državi, ako koga proganjam gospodarski le zato, ker je volil po svojem prepričanju in ker ljubi to, kar mu je vcepila lastna mati z mlekom iz svojih prsi; ali naravnost nedoumno je to, ako kdo uganja to — na svojo lastno materialno škodo.

Naše ljudstvo naj se torej nikar ne ustraši te slepe borbe, ki so jo zasnovali proti njemu tržaški in koperski srditeži. To ne more trajati, ker je ta boj nenaraven. In mi smo uverjeni, da pametnejši in treznejši del prebivalstva laškega pride skoro do spoznanja, da bi z nadaljevanjem takega ne le nekrščanskega, ampak tudi nezmislnelega proganjanja bolj teplo samo sebe, nego pa slovensko ljudstvo.

Na vse zadnje pa je vsa ta gonja le novo znamenje, da so laški hegemoni jeli pisati na svojo zadnjo piščalko! Da pa hote potegniti seboj v propad tudi vso javno blaginjo svojega lastnega ljudstva, je zopet dokaz, da niso nikdar imeli srca za to ljudstvo.

Fiat lux!

V ljutem domačem boju nas je nepopisno razveselila vest, da so si priborili naši Korošci sijajno zmago. Narodna stranka, ki ima skrb za ves slovenski narod, ki objemlje z jednako ljubeznijo vse slovenske sinove, kateri imajo srce za napredek in svobodo, stranka, ki najvstrajnejše povdarja duševni prospek zavednega slovenskega ljudstva, ki navzlic vsiljenemu, prenapetemu strankarskemu boju ni pozabila pravega smotra svojega programa, ta narodna stranka obradostila se je iz vsega srca velikega napredka, katerega si je pridobila čista narodna ideja mej brati Korošci.

Prav tako pa je razžalostila narodno stranko pretužna vest, da je v sled nezaslanih političnih zločinov zmagal protikandidat dosežanega tržaškega velezaslužnega slovenskega državnega poslanca, da je propadel vzor moza in rodoljuba, vzor avstrijskega patrijota, g. Iv. Nabergoj. Poznajočim tržaške in okoličanske razmere, bil je nam s početka do cela neumljiv ta Nabergojev padec. Masa slovenskih zavednih, poštenih in naudušenih volilcev — dobra agitacija — neumorno delovanje političnega društva „Edinosti“ in njega glasila — konečno pa še velike zasluge, katere si je stekel Iv. Nabergoj tekom svojega 25letnega političn. voditeljstva Slovencev v Trstu in njega okolici, zasluge, katere je celo odlikovalo Njegovo Veličanstvo, presvetli naš cesar in katere pozna vsak prijatelj in sovražnik; vsa ta dejstva so nam bila porok, da slovenska avstrijska stvar mora zmagati proti progressovcu, čegar telo je pač še v naši državi, čegar srce in duša pa že odnekaj neutешljivo hrepenita po svoji „domovini“, po lepi Italiji... In vendar smo se varali! — Podatki pa, ki nam dohajajo o zmagi Mauronerja in ki nam vedno bolj razjasnjujejo vso situacijsko sliko, silijo nam čudne misli v glavo. Že dejstvo, da so se vršila najpredrzejša volilna sleparstva, da je žel najnesramnejši terorizem svojo zetev prav pred nosom oblasti, ne da bi bile le količkaj ganile v pomoč stari pravici, že to je vzbujalo v nas sum, da se je za tržaškimi kulisami nekaj čudnega izpremenilo. Ko pa smo čitali še uvodni članek oficijelne „Triesterice“, nismo strmeli več nad propadom g. Iv. Nabergoja — bilo nam je razumljivo vse.

V Trstu so sedaj res možne celo najbolj nemogoče stvari. Po vseh hudih bojih, po vsem strupenem sramotanju, po velikanskem porazu, kateri je doživela stranka, ki je vedno dokazovala, da je nositeljica avstrijskega patriotizma, se je oglasila „Triesterica“ z zatrdilom, da je popolnoma zadovoljna z možmi, ki pojdejo na Dunaj zastopat Trst in okolico, to je z možmi, ki odrekaajo vsako pravico avtohtonemu slovenskemu prebivalstvu na tržašem ozemlju. Dá, sedaj vemo, da je stališče rudečega, fanatičnega progressa stališče skrajne nestrpnosti napram Slovincem tudi stališče oficijozne „Triester Ztg.“ Zmaga garibaldinca Mauronerja nad avstrijskim odlikovancem je sad najnemoralnejše koalicije, ki se je zasnova v Trstu v

najnovem času. Proti taki, zares čudoviti koaliciji seveda ni mogla pravična slov. stvar doseči ničesar, kajti prav od ondi, odkoder so mogli in smeli pričakovati lojalni Slovenci pomoči, od ondi so padale na nje najgostejše in najnevarnejše krogle...

Tako je bilo naše domnevanje o resničnem viru za vso državo sramotne tržaške afere in novo obvestilo „Edinosti“ nas je v tem še potrdilo.

Vladni progressovci — kje naj iščemo hujše ironije? — kje večjega paradoksa? — se čutijo po porazu Iv. Nabergoja absolutni gospodje Trstu in okolici. Zato so svojo protežirano nestrpnost in predrznost brz še stopnjevali ter za prvimi izvršili še drugo nečuvno nasilje. Minoli terek so namreč — kakor že znano — pri verifikaciji volitev občinskih svetnikov uničili izvolitev občinskega svetnika Nabergoja brez vsake motivacije in navzlic temu, da je verifikacijski odrek predlagal odobrenje in navzlic temu, da ni bilo nobenega prigovora proti volitvi. Značilno je, da so glasovali za krivično razveljavljenje vsi italijanski obč. svetniki kakor jeden mož, ter tako priložili — po izreku svetovalca Goriupa — brez vzroka najhujšo zasužnico poštenim slovenskim okolici.

Zares, ta dva tržaška dogodka govorita toll glasno za istinitost našega omenjenega domnevanja, da ni treba dalje izgubljati besed.

Slovenski občinski svetniki se pojdejo pritožiti, če se jim dovoli, naravnost k Njeg. Veličanstvu. Izvestno ne brez uspeha. S tem pa tržaški aferi ne moreta biti završeni. Slovenski državni poslanci morajo govoriti sedaj z novo! Zistem, ki vlada sedaj ob jadranskem morju, semora izpremeniti radikalno, ne samo v malenkostih; — razkriti se mora pred vsem svetom lojalnost progressovcev — razkrinka naj se famozna koalicija, ki je jedina kriva, da se vrše sedaj nad Slovenci toli divja nasilstva! Slovenski državni poslanci morajo gledati z najpaznejšim okom na sedaj osamele tržaške Slovence in, stopajočim v okrilje jugoslovanskega kluba, bodi jim razbistrenje prečudnih razmer tam doli oh Adriji jedna prvih zahtev, katere stavijo grof K. Badenijul! Čisti naj bodo računi mej našo osrednjo vlado in mej našimi zastopniki; sicer pa bodi prt mej nami prerezan prav tako, kakor je bil nekdaj!

Tako je pisal te dni „Slovenski Narod“; priпомniti moramo pa, da smo nekoliko ublažili to izjavo na nekaterih mestih, oziroma, da smo izpuštili par prav ostrih izrazov.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 29. marca 1897.

Jugoslovanski klub. To vprašanje je sedaj aktuelno — v par dneh se mora rešiti. Na drugem mestu poročamo, kako so razne druge skupine že določile svojo organizacijo, le o bodoči organizaciji zastopnikov naroda hrvatsko-slovenskega ne vemo še ničesar pozitivnega. Jedina vest, ki so jo prinesle včerajšnje vesti z Dunaja, je malo tolažilna. Nikdo ne ve sicer, da-li je ta vest avtentična, ali pa le izmišljotina kakega brbljavega in pa senzacijskega hlepečega časnikarskega šušmarja, vendar je poparila vse naše kroge. Naši ljudje so povpraševali včeraj vsevprek: „Ali si čital, ali je jugoslovanski klub res splaval po vodi?“ — Kratka je bila sicer ona vest, vendar pa usodna. Poročilo pravi namreč, da so se pojavile „težkoče“ gledé osnutja jugoslovanskega kluba. Kake „težkoče“ so to? Težkoče sedaj, ko treba nastopiti, ko se bliža usodni trenotek zasnutja bodoče sméri v politiki Avstrije! Ko treba hitro vreči na tehtnico vso težo svoje veljave! Ali so morda te „težkoče“ v zvezi z dejstvom, da je včerajšnji „Slovenec“ jel še le akademsko razpravljati, kako je nastala ideja jugoslovanskega kluba in da hoče še le v bodočih člankih razpravljati o tem, „kaj kaže sedaj našim poslancem“! Mi menimo, da tu ni treba nikakih dolgih razprav, ko je stvar vendar tako jasna toliko v stvarnem kolikor taktičkem pogledu. Dokler je še obstal Hohenwartov klub, je še bilo nekaj, kar je bilo vsaj podobno opravičenju odklanjanja jugoslovanskega kluba od strani slovenskih konservativcev. Sedaj pa, ko so se združili konservativni Nemci Hohenwartove in Dipaulijeve barve v jedno skupino, sedaj je odpadel še zadnji izgovor. V ta poslednji klub absolutno ne morejo in

ne smejo naši poslanci, ker tam bi izginjali v nemški večini. Saj priznava „Slovenec“ sam, da celó v Hohenwartovem klubu, ki je bil vendar na glasu zastopnika in zagovornika enakopravnosti, ni moglo priti do jednotnega postopanja. Koliko manje bi mogli pričakovati Slovenci od nove nemško-konservativne skupine odločnega in jednotnega postopanja tedaj, ko bi šlo za narodna prava Slovencev! A mi trebamo jednotne in odločne skupine v borbi za naša prava, da ne poreče zopet grof Badeni danes ali jutri: „Ich suche ja die Slovenen, aber ich finde sie nirgends“? Nikar naj se nam ne povdarja preveč „konservativnih interesov“. Ako so se zboljšali odnošaji med Mladčehi in češkim plemstvom, potem lahko rečemo mirno vestjo, da je možno zložno postopanje vseh slovenskih poslancev.

Kdor ne more shajati z našimi primorskimi poslanci, temu ni pomoči. Kjer sede možje Laginjevega takta in poštenja, tam se ni bati, da bi skupina žalila in prezirala svetinje naroda. Kjer sedijo eden Laginja in tovariši, tja lahko sede mirno vestjo sleherni konservativci.

Poroča se nam — relata refero —, da konservativne poslance plaši oseba Šukljeja. Naše razmere do g. Šukljeja so znane vsemu svetu. Vsikdar smo priznavali njegovo nadarjenost in spretnost, neredko pa smo bili v navskrižju z njegovimi nazori in z njegovo taktiko. Istotako izjavljamo danes odkrito in lejalno svoje prepričanje, da g. Šuklje ni tista oseba, katero bi hoteli videti na stolu predsednika jugoslovanskega kluba. Toda mi menimo, da vprašanje predsedništva je le podrejeno vprašanje in le zla volja bi mogla podrejšati temu vprašanju stvar samo, veliko stvar. Zato jemljemo zadovoljstvom na znanje izjavo Šukljejevo v včeršnjem „Narodu“:

„Konečno le še jedno besedo! Iz „Slovenčevih“ besed razodeva se bojazen, čes, Šuklje priporoča jugoslovanski klub iz osebne častihlepnosti, ker hrepeni po vodstvu. Gospoda moja, ta vaš strah je prazen! Za stvar mi je, vnanosti preziram. Združite se v celotno skupino, delajte za narod, kateri Vam je poveril častno svoje zaupanje ter izročite vodstvo onemu poslancu, koji nadkriljuje svoje tovariše po svoji razsoduosti, svojem znanju in političnem ugledu! Preskromen sicer nisem, vendar Vas zagotavljam: Jaz za svojo osebo bodem presrečen, ako me objektivna nepristranska ocena v vseh teh ozirih proglasi celó za zadnjega in najmanj vsposobljenega mej vsemi našimi zastopniki!“

Gosp. Šuklje se je postavil na korektno stališče, sedaj imajo besedo kranjski konservativci. Mi pričakujemo od njih rodoljubja, od njih sočutja z nami trpini po obmejnih pokrajinah, da ne odbijejo bratske roke, ki se jim ponuja za zložno delo narodu v prid! Za nas je osnutje jugoslov. kluba, kakor predstavitelja naše narodne vzajemnosti, uprav življensko vprašanje. Ako ne pride do združenja hrvatskih in slovenskih poslancev, bodemo smatrali to za večo narodno nesrečo, nego so bili naši porazi na volišču; v onih naših poslancih pa, ki se pokažejo gluhe in slepe za to neizogibno potrebo in ki si bodo mašili svoja ušesa pred obupnimi vskliki svojih rojakov, borečih se zadnjimi silami za svoj nagi obstanek, v onih poslancih bodemo videli nevarniše nasprotnike, nego-li so Mauroner, Hortis, Bartoli in družba. Mi se lepo zahvaljujemo na lepih besedah po listih, ako pa nas bodo gospoda topli z dejanji.

To je naša slovesna izjava in v zmislu te izjave bodemo postopali v bodoče. Taki smo, in ne moremo biti drugačni.

O državnozborskih volitvah v Trstu in Istri. Splitsko „Jedinstvo“ objavlja v svoji zadnji številki nastopno brzojavko, došlo temu listu z Dunaja: „Po menenju mnogih poslancev bosti uničeni volitvi v V. kuriji v Istri in v III. kolegiju v Trstu. Kakor kaže, bode tudi vlada vplivala v tem zmislu. Mi podajemo tu to vest z vsó potrebno rezervo.“

Razvrščenje skupin v parlamentu. Nikdo ne sluti še prav, katere stranke in skupine name-ruje vlada pritegniti v bodočo skupino. Vlada čaka menda, da se bojne vrste popred razvrste, predno se odloči ona, katerim vrstam poveri svojo usodo. In res so malone že vse skupine na jasnem glede svoje bodoče organizacije; mi Jugoslovani bodemo menda blizu zadnji: pri nas se pojavljajo „težkoče“.

Ves svet je menil, da bodo veliko težje ovire na potu združenju Nemcev Hohenwartove in onih katoliške ljudske stranke, ali glej: par ur posvetovanja in že so se združili. Njih klub se bode nazival „Klub nemške ljudske stranke“. Istotako so se že konstituirali krščanski socialisti, nemška ljudska stranka in socialni demokratje. Tudi Italijani bodo imeli svoj klub. Poslanci napredne stranke nemške (nasledniki liberalcev) so sklenili včeraj, da zasnujejo povsem neodvisen klub, ki pa bode v kontakta z liberalnimi veleposestniki. Organizacija Čehov in Poljakov ostane ista v glavnem ista kakor je bila do sedaj. Le o Hrvatih in Slovencih ne vemo v tem hipu še ničesar pozitivnega; sicer pa govorimo o tem na drugem mestu.

Položaj na Kreti. Z oblegovanega otoka došlo so te-le vesti: Kaneja. Od danes (27.) zjutraj čuje se gromenje topov z višav v Alikianu, kjer ima polkovnik Vassos glavno svoje taborišče. Uporniki prihajajo z višav proti Malaksi, turške ladije pa so minole noč izkrcali vojakov in živeža. (Ali teh ladij niso videle povsodipričujoče evropske eskadre? Čudno naključje je to: Grke imajo takoj za tilnik, Turkov pa baje niti ne vidijo, kadar prodró blokado! Stavec.) — Gubernier ima živeža še za 10 dni, ter se razdeli provijant med mohamedansko ljudstvo. —

Grški prestolonaslednik princ Konstantin in soproga mu princesa Sofija, odpotovala sta minolo noč v Tesalijo. Prestolonaslednik prevzame poveljstvo vojske, zbrane ob grško-turški meji. Ljudstvo je priredilo navdušenih ovacij odhajajočemu princu.

Različne vesti.

Uničenje izvolitve Nabergojeve bode delalo še mnogo preplavice objestni laški gospódi ter utegne priti do ostrega konflikta med državno oblastjo, — ako bode ista vztrajala na svojem stališču — in mestnim zborom. — Za sedaj je namestništvo razveljavilo sklep mestnega zbora, katerim se je uničila izvolitev Nabergojeva. Namestništvo se sklicuje na §§. 111 in 52 mestnega statuta. Po prvo navedenem §. ima namestnik pravico razveljaviti sklepe, ako si isti nasprotni obstoječim zakonom in ustavi; po drugo navedenem §. odobruje mestni zbor volitve, ako ni ułożen zoper iste nikak prigovor. — „Piccolo“ naznanja že sedaj, da se mestni zbor pritoži zoper odlok namestništva na ministerstvo za notranje stvari in eventualno na upravno sodišče; pristavlja pa, da vse skupaj ima le platoniško vrednost, kajti izvolitev Nabergojeva ostane nepotrjena, naj že ministerstvo in sodišče odločita tako ali tako. Da, taki so bili vedno: nikdar se niso brigali za razsodbe viših instancij; njim je jedini zakon — njih lastna razbrzdana volja!

„Barbari“. Barbare nazivljejo naši civilizovani (?) nasprotniki naše ljudstvo. Vandali in vandalizem je danes častno ime, ki je dajejo lahoni našemu narodu!! Vi gosp. urednik ste ope-rovano pisali, da ne odobrujete, ako se kdor si bodi maščuje nad imetjem svojega bližnjega. Vprašam vas, so-li oni irredentovci o svojem času — ko so se meni nič tebi nič razbijale hiše po vsej Istri, ko so se uničevale prodajalnice in vse, kar se ni moglo odnesti — ko so razbijali in uničevali po ulicah (ala Piran): ali so oni zinili le besedico v pomirjenje ali v posvarjenje?! So-li označili resnični vandalizem s pravim imenom?! O, ne, rekli so samo, da to je bilo sveto patrijotško ogorčenje — „La difesa della latinità delle nostre terre“. Taki so, kadar oni posnemajo „vandale“; tedaj to ni vandalizem; ako se pa naš zatirani kmet malo oglasi in zaropota — pa je to že barbarizem, vandalizem in Bog si ga vedi ka je še!!!

Draga laška gospoda! Pazite na svoje „civilta“, varujte jo — ali ne dotikajte se naše narodnosti! Pustite nas na miru, ker tudi mi imamo kri v svojih žilah in čut v svojih srcih! Zasramovati se sploh ne damo, ker smo tu doma. Ne zasramujte, kajti na posledicah temu bodele trpeli škodo le vi sami. Nebodigatreba.

Kdo ščuva?! Prošle srede bil sem v kavarni „Commercio“. Ker sem delal čez polnoč, prišel sem tja še le ½ ure popoldne. Pil sem svojo kavo in se razgovarjal z dvema prijateljema. Ob 1. uri in četrť sem opazil moža, katerega obraz je izdajal Laha, toda nisem se zmenil dalje.

Par minut kasnje zaslišal sem grozno upitje: morte ai schavi, fora i schavi, itd. itd. Skočil sem do vrat gledat, kaj se godi in videli sem kakih 70—80, ljudi, kako so vsi upili gori označene besede in mahali palicami! Ker nas je bilo malo (12—15) in še ti ne vsi našli, ostali smo v defenzivi. Dvojica naših pa nista mogla vstrpeti, da se ščuva proti nam na ta način in to v domačem lokalu. — Pri-bližala sta se vratam, ali, brez orožja, kakor sta bila, ni bilo misliti na reakcijo. Vendar sta bila lahko ranjena na svojih tleh!!! Kdo ščuva? Kdo je „barbaro“? In kje so 20 „secoli di civiltà“? Nebodigatreba.

Orožne vaje rezervistov skupne vojske. Letos prično orožne vaje za rezervo in dopolnilno rezervo že meseca aprila. Častniki in kadeti, ki dovrše svojo prvo ali drugo vajo, vrnejo se po završenem ostrem streljanju zopet v neaktivno razmerje, v tem ko se morajo oni, ki vrše svojo tretjo vajo, udeležiti tudi mešanih vaj v orožju. Vojno ministerstvo je odredilo, da so prošnje onih rezervnih častnikov, ki želé oproščenja od vaj v orožju, natančno presoditi in da jih je dovoljno rešiti le v takih slučajih, ki zaslužijo skrajnega obzira.

Izpred porotnega sodišča. Včeraj ob 9. uri predp. je pričelo prvo letošnje zasedanje tržaške porote. Razprava se je vršila zoper 42letnega težaka Josipa Mosettiga iz Trsta, obtoženega ubojstva. Mosettig je 30. novembra m. l. zvečer zabodel 41letnega težaka Antona Faturja z nožem v trebuh, da mu je prerezal drobje. Kakor smo sporočili svoječasno, našli so ranjenega v ulici Barriera, ga prenesli v bolnišnico, kjer je umrl je že naslednjega jutra. Predno je umrl, je povedal, da ga je ranil Mosettig, le-ta pa je svojo krivnjo odločno tajil. Poblíže o razpravi sporočimo v današnjem večernem izdanju.

Papežev dar. Papež Lev XIII. je poslal španski kraljici-regentini, udovi Mariji Kristini, potom španskega poslanstva v Rimu dragocen in umetno izdelan rožni venec.

Opozarjamo naše čitatelje na današnji inserat „Mejnarodni panorama“ na četrti strani — serija jako zanimiva.

Volitve v Trstu. „Slovenski List“ piše: „Nad vse nas pa boli, da je padel starina in oča tržaške okolice, Ivan vitez Nabergoj, najprej v peti kuriji in potem še v kmečkih občinah. Četrť stoletja je Nabergoj tako izvrstno in vestno opravljal poslaniški posel, da mu je pred kratkim celo laški list „Indipendente“ pel slavo. In sedaj tudi njega ni več! Ko bi bili tisočaki, ki so se perabili na Kranjskem, da se reši čast „komande“, šli na peferijo, znabiti bi bili kje ustavili hude navale tujstva na slovensko zemljo. A kaj pomaga dajate svete in govoriti o Slovenije koncu!“

Iz Črnogakala nam pišejo: Dne 16. marca 1897. smo imeli veličasten dan, ko smo slavili izvolitev našega dra. Laginje in vrednega vrstnika mu Spinčiča. Naši volilni možje, izvedši, da sta izvoljena oba prvaka naša, so kolikor le mogoče hitro obrnili hrbet neprijaznemu Koprú. Mejpotoma smo doživeli preprijetno iznenadenje: na cesti nas je čakalo veliko število Pobažanov z godbo in dvema zastavama. Pozdravili so nas viharinimi klici: „Živio Laginja!“ Godba je svirala „Naprej zastava slave“. Pri Sabadinu so se razlegali živoklici našemu Laginju in v pozdrav narodnim zastavam, vihrajočim na naših vozeh. — Pri sv. Mihelu je bila zopet zbrana druga množica junakov z zastavo in godbo vrlih Škofjčev. Vse je vsklikalo „živio Laginja!“ Celó nekateri koperski kmetje so vsklikali: „Evviva Laginja! Bravi!“

Vsi volilni možje, tudi oni iz Pomjana, smo se zbrali v gostilni g. Postojne. Zasedli smo vsó odičeno dvorano, da se nekoliko okrepimo. Svirali ste obe godbi. Po kratkem odmoru se je dvignil naš vrli deželni poslanec Josip Kompare, ki je jednatim govorom navduševal zbrano množico. Bilo je tu kakih 600 oseb. Priporočal je slogo in edinost. Slednjič je napil poslancema Spinčiču in Laginji. Na to je jeden volilnih mož z Buzeščine z zastavo v roki proslavljal zlogo med Slovenci in Hrvati, g. Dragotin Šiškovič pa je napil gg. deželnima poslancema Komparetu in dru. D. Tri najstiču, a množica se je odzvala trikratnim: Živio Kompare, živio Trinajstič!

Potem smo se začeli razhajati. Prvi so odšli oni z Buzeščine. O slovesu se je dogodil ganljiv

